Total Pages – 5 **B.A. RNLKWC-/SANS/C3T/22**

2022

SANSKRIT

B.A. Second Semester End Examination - 2022

PAPER - C3T

Full Marks : 60 *Time : 3 hours*

The figures in the right-hand margin indicate marks.
Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.
Illustrate the answers wherever necessary.

A. यथाकामं दश प्रश्नान् संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समासेन उत्तरत। **2×10=20**

1. कालिदासेन दिलीपस्य का शारीरिकवर्णना कृता ?

2. "यादोरत्नैरिवार्णव:"—इत्यस्य कोऽर्थ: ?

3. दिलीपस्य प्रज्ञा कीदृशी आसीत् ? सा प्रज्ञा केन सह संयुक्ता आसीत् ?

(Turn Over)

4. कथं पुराविदः पार्वतीम् अपर्णेति वदन्ति?

5. शिरीषपुष्पं कस्य पदभारं सहेत, कस्य च न?

6. कीदृशीं पार्वतीं दिदृक्षवः ऋषयः समुपागताः?

7. "क्व भुपतीनां चरित क्व जन्तवः"—वक्ता कः? अत्र प्रयुक्तस्य क्वशब्दद्वयस्य किं तात्पर्यम्?

8. वनेचरः कः? युधिष्ठिरः किमर्थं वनेचरं नियुक्तवान्?

9. किरातार्जुनीयमहाकाव्यस्य प्रसिद्धः टीकाकारः कः? तस्य टीकायाः नाम किम्?

10. नीतिशतकस्य मङ्गलश्लोकं लिखत।

11. किं पुरुषं न अलङ्करोति? किं च अलङ्करोति?

12. पशुनां परमं भागधेयं किम्?

13. प्राचीनतमं महाकाव्यं किमस्ति? तस्य सर्गसंख्या का अस्ति?

14. नैषधचरिते कियन्तः सर्गाः उपलभ्यन्ते? अस्य ग्रन्थस्य नायकनायिके के स्तः?

15. "शतकत्रयम्" काव्यस्य रचयिता कः? अस्य काव्यस्य त्रीणि शतकानि कानि?

B. श्लोकान् व्याख्यात। एतेषु द्वौ अवश्यं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयौ। 5×4=20

1. मन्दः कवियशप्रार्थी गमिष्याम्युपहास्यताम्।
प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्बाहुरिव वामनः॥

अथवा

अथवा कृतवाग्द्वारे वंशेऽस्मिन् पूर्वसुरिभिः।
मणौ वनसमुत्कीर्णे सूत्रस्येवास्ति मे गतिः॥

2. यथाप्रसिद्धैर्मधुरं शिरोरूहै–
जटाभिरप्येवभवभूत्तदाननम्।
न षट्पदश्रेणिभिरेव पङ्कजं
सशैवलासङ्गमपि प्रकाशते॥

अथवा,

तथा समक्षं दहता मनोभवं
पिनाकिना भग्नमनोरथा सती।
निनिन्द रूपं हृदयेन पार्वती
प्रियेषु सौभाग्यफला हि चारुता॥

3. कृतप्रणामस्य महीं महीभुजे
जितां सपत्नेन निवेदयिष्यतः।
न विव्यथे तस्य मनो न हि प्रियं
प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः॥

अथवा

निरत्ययं साम न दानवर्जितं
न भूरि दानं विरहस्य सत्क्रियाम्।
प्रवर्तते तस्य विशेषशालिनी
गुणानुरोधेन विना न सत्क्रिया॥

4. स्वायत्तमेकान्तगुणं विधात्रा
विनिर्मितं छादनमज्ञतायाः।
विशेषतः सर्वविदां समाजे
विभूषणं मौनमपण्डितानाम्॥

अथवा,

टीकां लिखत - शिशुपालवधम्।

C. यथेच्छं द्वौ समाधत्त।

1. रगुवंशमहाकाव्यस्य प्रथमसर्गम् अनुसृत्य राज्ञः दिलीपस्य चरितं वर्णयत।
2. कुमारसम्भवस्य पञ्चमसर्गम् अवलम्ब्य पार्वत्याः तपांसि वर्णयत।
3. किरातार्जुनीयमहाकाव्यम् अवलम्ब्य राज्ञः दुर्योधिनस्य राज्यशासनपद्धतिः आलोच्यताम्।
4. महाकाव्यरचयितृरूपेण माघस्य कृतित्वम् विचारणीयम्।